

Bayram YILMAZ
Konyaaltı Kaymakamı

Katılımcı Yönetimin Gerekliliği ve Türkiye'deki İyi Uygulamalar

İletişim teknolojilerinde yaşanan hızlı gelişmeler ve küreselleşme bilginin, insana özgü bilimlerin, iletişimin ve zamanın önemini daha da artırmıştır. Küreselleşmenin yarattığı rekabet ortamı ve bu sürece eşlik eden iletişim teknolojilerinin her türden bilgiye hızla ulaşım imkanı sağlaması günümüzde, kurumlar üzerinde büyük bir baskı oluşturmaktadır. Bu rekabet ortamında yer alan kamu ve özel sektör kurumlarının, gelirlerini artırmak ve varlıklarını güçlü bir şekilde sürdürebilmek için verimli iş yapma yol ve yöntemlerine, tüm aktörler arasında

(kamu, özel, STK) yeni ortaklıklar ve işbirlikleri oluşturmaya, hızlı ve etkili iletişime ve bilgiye olan ihtiyaçları artmaktadır.

Tek yanlı karar alma ve uygulamayı ifade eden "yönetim" kavramı yerine günümüzde artık, tüm paydaşları sürece katan, onların taleplerini dikkate alan, bilgiye dayalı, dengeli bir yönetimi ifade eden "yönetişim" kavramı kullanılmaya başlanmıştır; bu süreçte hizmet verilen veya işe katılan halk anlayışı gelişmiştir. Bir kurum tarafından, yönetilen iletişim etkinlikleri olarak tarif edilen halkla ilişkiler, hizmet üreten her kurumun

iletişim kanallarını açık tutmasını da gerekli kılmaktadır. Hiç şüphesiz, devletler ve hükümetler de bu kapsama dahildir.

Sürdürülebilir başarı ve saygınlık, kurumun kamuyu ilgilendiren sorunları ne oranda çözdüğüne, beklenen hizmetleri ne kadar sürede, ne oranda yerine getirdiğine bağlı hale gelmektedir. Varlığını sürdürmek isteyen bir kurumun, sunduğu hizmetler hakkında hedef kitlesinin neler düşündüğünü, kurum faaliyetlerini nasıl algıladığını, talep ve önerileri olup olmadığını bilmesi gerekmektedir. Hizmete ilişkin haklı ve makul talep ve önerilere göre kendini ve uygulamalarını değiştiren kurumlara karşı hedef kitlenin bakışı daha olumlu hale gelecek ve güveni artacaktır. Bu sebeptendir ki, karar ve uygulamalarında hedef kitleye danışan, onların talep ve önerilerini dikkate alan, geri dönüşüm sağlayan kurumlar daha başarılı olmaktadır.

Son yıllarda Türkiye'de verimli olmadığı düşünülen bazı kamu kurumlarının gerekli olup olmadıkları daha çok sorgulanmaya başlanmıştır. 2005 yılında 5286 sayılı kanunla kapatılan Köy Hizmetleri Teşkilatı

örneğinde olduğu gibi, yakın bir gelecekte toplumun hizmet beklentilerine cevap veremeyen başka kamu kuruluşlarının da kapatılması veya köklü yapısal ve işlevsel değişikliğe tabi tutulması kaçınılmaz olacaktır.

Bu çalışma, günümüzde görmezlikten gelinemeyecek olgunluğa ulaşmış katılımcı ve objektif yönetim anlayışını ifade eden yeni yönetim anlayışına, “yönetişime” dikkat çekmek ve ülkemizde bu anlayışla örtüşen iyi uygulamaları kısaca incelemek üzere hazırlanmıştır.

1. Kamu Yönetimi Yerine “Kamuların Yönetimi”

Ülkemizde kamu yönetimi denildiğinde ilk önce “devlet kurumlarının, genel idare kuruluşlarının yönetilmesi” aklı gelir. Bu tanım ve algıda “halk, vatandaş” yer almaz. Oysa gerçekte kamu yönetimi bu anlama gelmez. Konuya “kamuların yönetimi” şeklinde yaklaşıldığında anlamı ve kapsamı tamamen değişir. Kamu ve kamular, resmiyeti değil bir insan grubunu ifade eder.

Yönetimin ve halkla ilişkilerin konusu esasen kamulardır. Kamu, belli bir sorunu algılayıp bu sorunla yüz yüze kalan ve eylem için organize olan organize bir grubu ifade eder. J.Grunig ve Repper (2005: 153), “bu yüzden kamuların sorunları değil, sorunların kamuları belirlediğini, bir kamunun her zaman bir durum ya da gündemle ilişkili olduğunu” belirtirler. Dolayısıyla kamu yönetimi, “devlet kurumunu yönetmek” değil; insan gruplarını, halkı dikkate alan, halkın sorunlarını çözmeye yönelik hizmet üretimidir. Bu bağlamda Türkiye’de bir zamanlar kullanılmış olan “kamusal alanın” da esasen “resmi kurum sınırlarını” değil “halka ait, vatandaşa ait alanları” ifade ettiğini belirtmek gerekir.

2. Halkla İlişkiler ve Yönetim

Erdoğan (2008:313), halkla ilişkilerin, halk ve ilişkiler terimlerinden oluştuğunu; halkın, basit bir anlamıyla, ortak ilgi veya özelliğe sahip insanlardan oluşan grup olarak ta-

nımlanabileceğini; halk denilince, genellikle yönetilen kitlelerin akla geldiğini, yönetici sınıfın dışında kalan herkesin halk olduğunu; ilişkiler kavramının ise iletişimle yürütülen ve en azından iki tarafı içeren amaçlı faaliyet olarak tanımlanabileceğini; halk ve ilişkiler kavramları yan yana konulduğunda, halk denen ile olan ilişkiler anlamının ortaya çıktığını belirtir.

Halkla ilişkiler; çalışmaların devamlı ve tam bir şekilde halka duyurulması, yönetime karşı olumlu bir havanın yaratılması ve buna karşılık halkın da yönetim hakkında ne düşündüğünün, yönetimden ne istediğinin bilinmesi ve halkla işbirliği sağlanması görevini yerine getirmektedir (Tortop, 2003: 14).

Halkla ilişkilerin tanımlaması hangi şekilde yapılırsa yapılsın ulaşılmak istenilen amacın hedef kitlelerin memnuniyeti ile ilişkili olduğu gözlerden kaçmamaktadır. Bu durum ise ancak toplumların demokratikleşme yolunda atıkları adımlarla açıklanabilir (Erdem ve Akbaba, 2007:184).

Demokratik ülkelerde halkın desteğini ve katkısını sağlamak yönetimin başarısı ile paralellik göstermektedir. Nitekim yetkili organın seçilmesi ile halkın görevi sona ermemekte; kararların alınması ve uygulanmasından, çalışmaların denetlenmesine kadarki süreçte de halka bir takım görevler düşmektedir. Diğer yandan bir yönetimin başarılı olması halkın nabzının tutulması ile alakalı olduğundan (Tortop,2003:11); kurum ya da kuruluşlar iletişim kanallarını açık tutup toplumun makul taleplerini dikkate almalıdırlar.

3. Yönetimle İlişkilere Doğru

Geleneksel halkla ilişkiler anlayışının tanım ve yaklaşımları değerlendirildiğinde halkla ilişkilerde inisiyatifin kurumda ve kurum yöneticilerinde olduğu sonucuna ulaşılır. Güç kurumdur ve bu durumda kimlerle, ne zaman, ne kadar ve nasıl ilişki kurulacağına kurum karar vermektedir. Bıçakçı (2000: 152),

egemen azınlık ideolojini yansıtan ‘Halkla İlişkiler’ mesleğine karşılık olarak, günümüz dünyasında sendika, dernek vb. sivil-demokratik toplum kuruluşlarının öncülüğünde “Yönetimle İlişkiler” adı altında alternatif bir çalışmayı önermektedir. Günümüzdeki eğitim, kültür, sanat, ticaret, iletişim, sivil örgütlenme alanındaki gelişmelere bakıldığında bu önerinin gerçekleşmesinin çok da uzakta olmadığı fark edilecektir.

4. İyi Yönetim Anlayışı: Yönetişim

Günümüzde, mal ve hizmet sunulan hedef kitlelerin düşünce ve önerilerinin dikkate alınmadığı, tek yönlü iletişimin hakim olduğu, “hükmetme” kavramını çağrıştıran “yönetim” yerine, paydaşların ve tüm hedef kitlelerin eleştirisi, öneri, katkı ve katılımını dikkate alan, çift yönlü ve dengeli bir iletişimin hakim olduğu, ‘birlikte yönetmek’ anlamına gelen “yönetişim” kavramı da kullanılmaya başlanmıştır.

1990 yılından bu yana işletme yönetimi literatüründe kullanılmaya başlanan, daha sonra hızla genişleterek ülkeler hükümetler tarafından benimsenen... yönetişim terimi; yönetim, etkileşim ve iletişim terimlerinin birleşmesinden oluşan türetilmiş bir terim-kavramdır (Marşap, 2009:471-472).

Yönetişim, Türkiye’nin de içerisinde bulunduğu birçok ülkede, hem hizmet alanlar, hem de hizmet verenler tarafında meydana gelen değişim ve gelişmelerin sonucunda gündeme gelmeye başlamıştır. Hizmet alanların eğitim ve kültür seviyeleri yükselmiş, gelişen iletişim teknolojileri ve uydu yayınları sayesinde bütün dünyada meydana gelen olaylardan, iyi veya kötü uygulamalardan hemen haberdar olma imkanları artmıştır. Bunların sonunda, mal ve hizmeti alan halk artık bilinçli ve nitelikli bir halk haline gelmiş; bu gelişme de kurum ve yöneticilerini kaliteli, hızlı ve adil hizmet sunma, insan ve tüketici haklarına saygı, şeffaflık, dürüstlük, kısaca hizmet sunumunda en iyiyi yakalama konularında iyi-

leştirmeler yapmaya zorlamıştır. Bu iyileştirmelerin niceliği ve niteliği, halkın nezdinde kurumların ve yöneticilerinin güvenilirliğinin ölçüsü olmuştur.

21. yüzyılın yönetim anlayışının; 20. yüzyılın yönetim anlayışını oldukça kapsamlı bir değişime uğrattığı, merkeziyetçilik yerine, yerelliği, ... katı bürokrasi yerine katılımı, kapalılık yerine açıklığı, hiyerarşi yerine hesap verebilirliği ve sorumluluğu getirerek, adeta “yönetimsel bir devrimin altına imzasını” attığı söylenebilir (Özer, 2006:63).

Yönetişim, vatandaşların ve çıkar gruplarının, dilek ve taleplerini dile getirmede, ortaklaşa karar alma ve uygulamada, karşılıklı yükümlülüklerini yerine getirmede ve anlaşmazlıkların çözümünde kullanılan kuralları, mekanizmaları ve süreçleri kapsamaktadır. Bu anlamda yönetim, hem toplumdaki aktörler arasındaki hem de toplumsal aktörlerle kamu kuruluşları arasındaki karşılıklı etkileşimin niteliğine işaret etmekte, katılımı ve ‘birlikte yönetim’ anlamını içermektedir

Yönetişimin olmazsa olmaz denebilecek birçok temel unsuru bulunmaktadır. Bunlar; katılım hukukun üstünlüğü, şeffaflık, sorumluluk, uzlaşma, eşitlik ve adalet, etkinlik ve verimlilik ve sorgulanabilirliktir (Yıldırım, 2004:214).

Devlet yönetiminde şeffaflık vatandaşların devlet yönetimi hakkında gerekli bilgi edinme ve bilgiye ulaşabilme haklarının anayasal ve yasal normlarla güvence altına alınması demektir. İdeal devletin bu boyutu açık devlet ya da şeffaf devlet olarak adlandırılmaktadır (Ökçesiz, 1998:22).

Halkla ilişkilerde sıklıkla kullanılan “La masion de verre” (cam ev) özdeyişi, demokrasilerdeki açıklık ve şeffaflık ilkelerinin bir karşılığıdır. Buna göre, kurumun tüm faaliyetlerinin halkın gözü önünde yapılması, halkın her türlü gelişmeden haberdar olması, tıpkı bir cam ev gibi dışarıdan bakıldığında içeriğinin gö-

rünebilmesi gerekir (Işık ve Erdem, 2007:111).

İyi yönetimin unsurlarından olan halkın katılımına önem verilmediği takdirde, ister özel sektörde ister kamuda olsun, kuruluşun toplumsal rızayı kazanması mümkün görünmemektedir.

5. Objektiflik Unsurları

Objektiflik kavramı, tek başına bir anlam ifade etmeyen, kişiden kişiye farklı algılanan soyut bir kavramdır. Objektiflik, günümüzde genel kabul gören dört unsuru içermektedir. Bunlar adalet, denge, tutarlılık ve kapsayıcılıktır. Bu unsurlar, piyasa ekonomisinin önemsizleştirdiği ancak arzu edilen, insan odaklı, katılımcı bir yönetim ve hizmet anlayışının unsurları arasında da yer almaktadır.

Yönetimde katılımcılık, bir sebeple hizmetleri eleştiren, çoğu zaman ideolojik ve öznel yaklaşan vatandaşlara “çözüm ve daha iyi hizmete ilişkin fikirlerini söyleme fırsatı” verecektir. Dolayısıyla, hedef kitlenin veya temsilcilerinin katılımı ve katkısı, hizmetten ve hizmet edenlerden şikayeti azaltacak, hizmetin kalitesini artıracak ve objektifliği sağlayacaktır.

6. Türkiye’de Yönetişim Kavramı İle Örtüşen Düzenlemeler ve İyi Uygulamalar

Türkiye, hala geleneksel yönetim anlayışından, yönetim anlayışına geçiş sürecini yaşamaktadır. Klasik anlamda bürokratik iş yapma kültüründen, daha etkin, saydam ve hesap verebilir yönetim anlayışına geçişte önemli mesafeler alınmış; vatandaş memnuniyetini artırmayı amaçlayan, vatandaş odaklı hizmet anlayışı gelişmeye başlamıştır. Bu gelişmelerde, Türkiye’de 2000’lerin başlarında hız kazanan AB’ye uyum çalışmaları da etkili olmuştur.

Türkiye’de, yönetim ilkelerini de bünyesinde barındıran, düzenleme ve iyi uygulama örneklerini artırmak mümkün olmakla birlikte, yaygın

olanları şu şekilde sıralamak mümkündür:

6.1.Dilekçe Hakkının Kullanılması

1984 yılında çıkarılan, 3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun, Türk vatandaşlarının ve Türkiye’de ikamet eden yabancıların kendileriyle ve kamu ile ilgili dilek ve şikayetleri konusunda, Türkiye Büyük Millet Meclisine ve yetkili makamlara yazı ile başvurma haklarının kullanılma biçimini düzenlemektedir.

6.2.Bilgi Edinme

2003 yılında, çıkarılan 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu, “demokratik ve şeffaf yönetimin gereği olan eşitlik, tarafsızlık ve açıklık ilkelerine uygun olarak kişilerin bilgi edinme hakkını kullanmalarına ilişkin esas ve usulleri düzenlemektedir.

6.3.Tüketicinin Korunması

1995 yılında çıkarılan, 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun, kamu yararına uygun olarak tüketicinin sağlık ve güvenliği ile ekonomik çıkarlarını koruyucu, aydınlatıcı, eğitici, zararlarını tazmin edici, çevresel tehlikelerden korunmasını sağlayıcı önlemleri almak ve tüketicilerin kendilerini koruyucu girişimlerini özendirmek ve bu konudaki politikaların oluşturulmasında gönüllü örgütlenmeleri teşvik etmeye ilişkin hususları düzenlemektedir. Kanuna göre, Valilik ve Kaymakamlık bünyelerinde kurulan Tüketici Sorunları Hakem Heyetlerinde serbest avukat ve mesleki kuruluş temsilcileri de görev almaktadır.

6.4.İnsan Hakları Bilincinin Geliştirilmesi

Toplumda ve kamu görevlilerinde insan hakları bilincini geliştirmek, insan haklarını korumak, ihlal iddialarını incelemek ve araştırmak, insan hak ve özgürlüklerinin kullanılmasının önündeki engeller ile hak ihlallerine yol açan sosyal, siyasi, hukuki ve idari nedenleri incelemek, araştırmak ve bunların çözümüne

ilişkin önerilerde bulunmak üzere, 2003 yılında yayımlanan il ve ilçe insan hakları kurullarının kuruluş, görev ve çalışma esasları hakkında yönetmelikle, illerde İl İnsan Hakları Kurulu, ilçelerde İlçe İnsan Hakları Kurulu oluşturulmuştur. Kurulların bünyesinde eğitimciler, serbest avukat ve meslek sahipleri ile sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerin de yer almaktadır.

6.5.Kamuda Etik Davranış Kuralları

2004 yılında çıkarılan, 5176 sayılı Kamu Görevlileri Etik Kurulu Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile, "kamu görevlilerinin uymaları gereken saydamlık, tarafsızlık, dürüstlük, hesap verebilirlik, kamu yararını gözetme gibi etik davranış ilkeleri belirlemek ve uygulamayı gözetmek üzere" Başbakanlık bünyesinde Kamu Görevlileri Etik Kurulu oluşturulmuştur. Kurul, bu konudaki başvuruları Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre incelemekte ve kusurlu davrandığı tespit edilen kamu görevlisi Resmi Gazetede yayımlanan kararlar kamuoyuna duyurulmaktadır.

6.6.BİMER (Başbakanlık İletişim Merkezi)

Başbakanlığın 2006/3 nolu genelgesi ile, vatandaşların, kamu kurumları ve personelinin uygulamaları ile ilgili yorum, istek, tavsiye ve şikayetlerini, internet aracılığıyla doğrudan Başbakanlığa ulaştırabileceği ve müracaatını yine internet üzerinden takip edebileceği BİMER uygulaması başlatılmış; Türkiye genelinde kullanılmak üzere "150" numaralı ücretsiz, kısa telefon hattı tahsis edilmiştir. Başbakanlık Genelgesinde "Yönetişim" ve "Yönetime katılma" kavramları ön plana çıkmıştır.

6.7.Kamu İnternet Siteleri

Kolay erişim, yararlı bilgi dağıtıcı ve doğru bilgilendirme, geri dönü-

şüm kanallarının açık tutulması gibi hususlar başta olmak üzere, kamu kurumlarının internet sitelerinde sunulması gereken asgari içeriğin ve sunum şekillerinin belirlenmesi ve sitelerin en geniş kitlelerce erişilebilir olmasının sağlanması amacıyla, kamu kurum ve kuruluşlarının bu konuda uymaları gereken kurallar, 2007 yılında "Kamu Kurumları İnternet siteleri Kılavuzu" konulu 2007/4 nolu Başbakanlık Genelgesi ile belirlenerek yürürlüğe konulmuştur.

6.8.Kamu Hizmet Standartları

Etkin, verimli, hesap verebilir, vatandaş beyanına güvenen ve şeffaf bir kamu yönetimi oluşturmak; kamu hizmetlerinin hızlı, kaliteli, basitleştirilmiş ve düşük maliyetli bir şekilde yerine getirilmesini sağlamak amacıyla, idarelerin uyması gereken usul ve esaslar, 31 Temmuz 2009 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Hizmetlerinin Sunumunda Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik ile düzenlenmiştir. Bu yönetmelikle kamu hizmetlerinin sunumuna getirilen standartların tamamı vatandaşı doğru ve hızlı olarak bilgilendirmeye, korumaya, vatandaşa rehberlik etmeye, vatandaşın gelecek görüş ve önerileri almaya ve değerlendirmeye yönelik, yönetimle, halka hesap verme ve şeffaflıkla doğrudan ilgili düzenlemeler ve uygulamalardır.

6.9.Kent Konseyleri

2005 yılında yayımlanan 5393 sayılı Belediye Kanununa istinaden, sivil toplum temsilcileri ve diğer kent paydaşlarının katılımı ile oluşturulan il ve ilçe kent konseyleri, yerel yönetimlerin çalışmalarını denetlemekte, karar alma süreçlerinin daha demokratik ve katılımcı olmasını sağlamakta, kentin sorunlarını ve geleceğini görüşüp yerel yönetimlere tavsiyelerde bulunmaktadır. Kanunun 76.maddesine göre kent konseyi; kent yaşamında kent vizyonunun ve hemşerilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardım-

laşma ve dayanışma, saydamlık, hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışır.

6.10.Köylere Hizmet Götürme Birliklerinde Memur Olmayan Üyeler

2005 yılında çıkarılan 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanununa göre, köylerin altyapı sorunların tespit edip, yerel katkı da sağlayarak gerekli iyileştirmeleri ve yatırımları gerçekleştirmek amacıyla kurulan birliklerin karar organı olan meclis üyeleri ile yönetim kurulu, Vali ve Kaymakamların başkanlığında seçilmiş Muhtar ve İl Genel Meclisi üyelerinden oluşmaktadır. Meclis ve yönetim kurulunda Vali ve Kaymakamların dışında memur üye bulunmamaktadır. 2005 yılından itibaren, Köylere Hizmet Götürme Birlikleri kanalıyla yürütülen KÖY-DES Projesini de, bu kapsamda çok başarılı bir katılımcılık ve yönetim örneği saymak gerekmektedir.

6.11.Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarına Sivil Üyeler

3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu ile 1987 yılında kurulan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının Mütevelli Heyetleri, kuruluşunda 7 memur ve 2 sivil üyeden oluşurken, 2004 yılında yapılan bir değişiklikle (5263/7.md.) heyetler 6 memur, 1 seçimle gelen yerel yönetici (belediye başkanı) ve 5 sivil üyeden oluşmaya başlamıştır.

6.12.Kamu Yönetiminde Stratejik Planlama

2003 yılında çıkarılan 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile Belediye, İl Özel İdaresi ve Büyükşehir Belediyesi Kanunları, nüfusu 50.000'in üzerinde olan belediyelere, tüm il özel idarelerine ve 5018 sayılı kanuna ekli 1, 2 ve 4 nolu cetvellerde yer alan tüm kamu idarelerine stratejik planlama yükümlülüğü getirmiştir. Kanunun 9.maddesine göre, kamu idareleri;

kalkınma planları, programlar, ilgili mevzuat ve benimsedikleri temel ilkeler çerçevesinde geleceğe ilişkin misyon ve vizyonlarını oluşturmak, stratejik amaçlar ve ölçülebilir hedefler saptamak, performanslarını önceden belirlenmiş olan göstergeler doğrultusunda ölçmek ve bu sürecin izleme ve değerlendirmesini yapmak amacıyla katılımcı yöntemlerle stratejik plan hazırlarlar.

Stratejik planlama süreci ile, kamu hizmetlerinin arzında, yararlanıcı taleplerine duyarlılığı artırarak halkın kamunun yetkinliğine olan inancının ve güveninin geliştirilmesi; faaliyet hedeflerini belirlemek ve performansın bu hedefler doğrultusunda ölçülmesini sağlayarak, kamuyu bilgilendirmek; vatandaş memnuniyetini ve hizmet kalitesini artırmak ve sonuçlara odaklanmak; hesap verme sorumluluğunun tesis edilmesi; amaç ve hedeflere dayalı yönetim anlayışı hedeflenmektedir.

6.13.İyi Performansın Takdir Edilmesi

Başarıyı ödüllendirmeyen sistemler, başarısızlığı, iş yapmamayı ödüllendirmiş olurlar. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu bu konuda da, performansı ödüllendiren ve teşvik eden bir yönetim sistemini ve yaklaşımı da getirmiştir. Kanunun 9.maddesine göre, kamu idareleri, yürütecekleri faaliyet ve projeler ile bunların kaynak ihtiyacını, performans hedef ve göstergelerini içeren performans programı hazırlar. Kamu idareleri bütçelerini, stratejik planlarında yer alan misyon, vizyon, stratejik amaç ve hedeflerle uyumlu ve performans esasına dayalı olarak hazırlarlar.

Aynı kanuna göre Bakanlar; idarelerinin amaçları, hedefleri, stratejileri, varlıkları, yükümlülükleri ve yıllık performans programları konusunda her mali yılın ilk ayı içinde kamuoyunu bilgilendirirler.

6.14.Kalkınma Ajansları

5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun ile “kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğini geliştirmek, kaynakların yerinde ve etkin kullanımını sağlamak ve yerel potansiyeli harekete geçirmek suretiyle, ulusal kalkınma plânı ve programlarda öngörülen ilke ve politikalarla uyumlu olarak bölgesel gelişmeyi hızlandırmak, sürdürülebilirliğini sağlamak, bölgeler arası ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmak amacıyla” kurulan Kalkınma Ajansları da yönetim anlayışı ile örtüşmektedir. Ajansların kuruluşunda resmi kurumlar, sivil toplum kuruluşları, yerel yönetimler, iş dünyası, basın bir araya gelmekte, şeffaflık ve hesap verilebilirlik daha başlangıçta kabul edilmektedir. 5449 sayılı kanun, yönetimin unsurlarından olan saydamlık ve hesap verilebilirliğe 21.maddede yer vermiştir.

Sonuç

İnsan doğası, iltifat edildiğinde, istenileni ve bekleneni daha düzenli, daha hızlı ve kaliteli yapmaya yatkındır. Kendilerine, kararlarına, değerlerine, görüş ve önerilerine değer verilen ve saygı gösterilen kurum çalışanlarının, genel olarak kurumdan, kurum yöneticilerinden ve iş ortamından memnuniyetleri artacaktır. Benzer şekilde kararla-

rına, maddi ve manevi değerlerine saygı gösterilen, sorunları çözülen vatandaş da devletinden ve devleti yönetenlerden memnun olacak, onunla özdeşleşecek, her ortam ve şartta o’nu savunacak ve koruyacak; gerçek “devlet baba” anlayışı da gerçek manasını bu şekilde bulmuş olacaktır.

Bütün insanların, kitle iletişim araçları sayesinde, iyi uygulamaları ve kaliteli hayat şartlarını noksansız görebildiği günümüz dünyasında, devlet dahil bütün kurumlar ve devlet başkanları dahil her seviyedeki yöneticiler, yukarıda izah edilen ilkelere uymadıkları, halkın ve paydaşların görüş, istek, beklenti ve ihtiyaçlarını dikkate almadıkları takdirde değişik seviyede, sözlü, davranışsal ve fiziki tepkilerle karşılaşmaları kaçınılmaz olacaktır. Bu şirketler açısından mal ve hizmetlerinin boykot edilmesi, satın alınmaması şeklinde olabileceği gibi, siyasi partiler açısından protesto edilme, oy vermeme şeklinde olabilecektir. Bunun yanında, devlete ve topluma karşı daha şiddetli bir tepki ile toplu sokak eylemlerine, işgallere, grevlerle dönüşecektir. Nitekim 2011 yılının ilk aylarında Tunus’ta başlayıp, Mısır, Libya, Fas, Yemen, Suriye gibi bütün Kuzey Afrika ve Orta Doğu’ya yayılan, dünya kamuoyunda “Arap Baharı” olarak adlandırılan sert tepkiler sonucu 25-30 yıllık yöneticiler dramatik bir şekilde yönetimi bırakmak zorunda kalmış, yaşanan süreçte çıkan olaylar sırasında binlerce insan hayatını kaybetmiştir. Bütün bunlar, katılımın, saygının, iyi yönetimin, yönetimin ve dünya normlarını takibin ülkeler ve insanlar için artık bir lüks değil çağdaş bir gereklilik olduğunu göstermektedir.

KAYNAKÇA

Bıçakçı, İlker, (2000), İletişim ve Halkla İlişkiler “Eleştirel Bir Yaklaşım”, 3.Baskı, MediaCat Kitapları, Ankara. / Erdem, Ayhan ve Akbaba, Ebru, (2007), “Halkla İlişkiler Nedir Ne Değildir?” İçinde, Ed: Metin Işık, Tüm Yönleriyle Halkla İlişkiler ve Tanıtım (s.181-206), Eğitim Kitabevi Yayınları, Konya. / Erdoğan, İrfan, (2008), İletişimi Anlamak, 3.Baskı, Erk Yayıncılık, Ankara. / Grunig James E, (2005), Halkla İlişkilerde ve İletişim Yönetiminde Mükemmellik, (Çev. Elif Özsayar), Rota Yayınları, İstanbul. / Grunig, James E. ve Repper, Fred C., (2005), “Stratejik Yönetim, Kamular ve Gündemler” İçinde, Der: Grunig, James E., Halkla İlişkilerde ve İletişim Yönetiminde Mükemmellik (s.131-172), 1.Baskı, (Çev: Elif Özsayar), Rota Yayınları, İstanbul. / Işık, Metin ve Erdem, Ayhan, (2007), “Meşruiyet, Demokrasi, Sosyal Sorumluluk ve Halkla İlişkiler?” İçinde, Ed: Metin Işık, Tüm Yönleriyle Halkla İlişkiler ve Tanıtım (s.107-118), Eğitim Kitabevi Yayınları, Konya. / Marşap, Akın, (2009), Yaratıcı Liderlik, Gazi Kitabevi, Ankara. / Ökçesiz, Hayrettin, (1998), “Özgür Düşünmenin Hukuk ve Devlet Felsefesi” İçinde, Ed: Hayrettin Ökçesiz, Düşünce Özgürlüğü, Afa Yayınları, İstanbul. / Özer, M.Akif, (2006), “Yönetişim Üzerine Notlar”, Sayıştay Dergisi, Sayı 63, s. 59-89. / Tortop, Nuri, (2003), Halkla İlişkiler, Yargı Yayınları, Ankara. / Yıldırım, İbrahim, (2004), Demokrasi Sivil Toplum Kuruluşları ve Demokrasi, Seçkin yayıncılık, Ankara